

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 371/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu a zo sudcov Ladislava Duditřa (sudca spravodajca) a Rastislava Kařřáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Radkou Reřutíkovou, advokátkou, Spojová 2, Banská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 44Ek/2192/2022 z 15. apríla 2024 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 44Ek/2192/2022 z 15. apríla 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 44Ek/2192/2022 z 15. apríla 2024 **zruřuje a vec vracia** Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Banská Bystrica **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **713,96 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zruřiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 371/2024-16 z 27. augusta 2024 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou exekučného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 44Ek/2192/2022 v procesnej pozícii povinnej o vymozenie peňažnej pohľadávky vo výške 2 101,63 eur s príslušenstvom na podklade exekučného titulu, a to platobného rozkazu Okresného súdu Trnava sp. zn. 37Ro/190/2014 z 18. júla 2014 v prospech oprávneného. Oprávnený na podklade predmetného exekučného titulu už skôr inicioval exekučné konanie, ktoré bolo zastavené v zmysle § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

3. Sťažovateľka v rámci vedeného exekučného konania podala návrh na zastavenie exekúcie, ktorý bol zamietnutý uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom. Sťažovateľka namietala nedoručenie exekučného titulu, čo súdny úradník preskúmal a konštatoval, že platobný rozkaz bol sťažovateľke riadne doručený. Sťažovateľka namietala aj existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, pretože právny základ vymáhaného nároku predstavovalo poskytnutie spotrebiteľského úveru. Súdny úradník s poukazom na zjednocujúce uznesenie ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 uviedol, že ochrana spotrebiteľa musí byť racionálna a musí vychádzať z triezvych úvah založených na rozumnom aplikovaní právnych noriem. Sťažovateľka bola v exekučnom titule náležite poučená o možnosti podať odpor proti platobnému rozkazu, pričom dôvody formulované v návrhu na zastavenie exekúcie mohla použiť už v odpore proti platobnému rozkazu, čo neurobila, k zastaveniu exekúcie môže dôjsť len na základe skutočností, ktoré nastali po vzniku exekučného titulu, preto k zastaveniu exekučného konania v tomto prípade nemohlo dôjsť.

4. Sťažovateľka napadla uznesenie vyššieho súdneho úradníka sťažnosťou, v ktorej namietla, že dodávateľ pri poskytnutí spotrebiteľského úveru neskúmal riadne jej bonitu, preto neboli splnené podmienky na zosplatnenie úveru. K postúpeniu pohľadávky došlo až po vydaní exekučného titulu, následkom neplatného zosplatnenia úveru bolo neplatné aj postúpenie pohľadávky na oprávneného. Ďalej namietala nesprávne vyčíslenú RPMN, neprimerané vysokú RPMN (33,44 %), ako aj to, že v zmluve o úvere bolo dojednané aj poistenie, čo je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Nárok bol navyše premlčaný.

5. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť zamietol. V jeho odôvodnení zvýraznil, že sa zaoberal iba tými skutočnosťami, ktoré sťažovateľka uviedla v návrhu na zastavenie exekúcie, nezaoberal sa novými skutočnosťami uvedenými sťažovateľkou až v sťažnosti (nové skutočnosti týkajúce sa úhrady vymáhaného nároku, formulárovosti zmluvy, výšky RPMN, bezúročnosti a bezpoplatkovosti, úveru atď.) v súlade so zásadou koncentrácie konania. Nestotožnil sa s interpretáciou vyššieho súdneho úradníka týkajúcou sa záverov zjednocujúceho uznesenia ústavného súdu, avšak v konečnom dôsledku neidentifikoval dôvody vedúce k prípadnej zmene jeho rozhodnutia. Uviedol, že v zmysle označeného uznesenia ústavného súdu má exekučný súd povinnosť skúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, sťažovateľka ale namietala neplatnosť postúpenia pohľadávky na oprávneného a porušenie povinnosti dodávateľa skúmať bonitu klienta, čo nie sú okolnosti, ktoré možno označiť za zmluvné podmienky, ide o okolnosti, ktoré buď predchádzali uzatvoreniu zmluvného vzťahu, alebo nasledovali po jeho uzatvorení. Široký až neobmedzený záber posudzovaných skutočností nevyplýva ani zo zjednocujúceho stanoviska ani z právnych viet rozsudku Súdného dvora Európskej únie sp. zn. C-448/2017. Fenoménom, ktorý je spôsobilý prelomiť (neprelomovateľnú) právoplatnosť exekučného titulu, je neprijateľná zmluvná podmienka, pričom k zastaveniu exekúcie nie je spôsobilá sama osebe, ale len

taká, ktorá má súčasne aj vplyv na samotný vymáhaný nárok. Naprávať možno len tie vecné vady exekučného titulu, ktoré vznikli pod vplyvom nezohľadnenia neprijateľných zmluvných podmienok spotrebiteľskej zmluvy, ktorá tvorila skutkový základ vymáhaného nároku.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že exekučný titul pri jeho vydávaní nebol podrobený *ex officio* súdnej kontrole, po vydaní exekučného titulu došlo k zmene navrhovateľa, pričom súd vydávajúci platobný rozkaz neskúmal aktívnu vecnú legitimáciu postupníka. Ani exekučný súd s prihliadnutím na rozhodovaciu prax vyšších súdnych autorít neposkytol sťažovateľke ochranu, neskúmal aktívnu vecnú legitimáciu oprávneného, ktorú sťažovateľka spochybňuje z dôvodu, že nedošlo k platnému zosplatneniu úveru, pretože dodávateľ si riadne nepreveril bonitu sťažovateľky, ďalej sa nezaoberal neprijateľnými zmluvnými podmienkami, poistením úveru, nesprávnou výškou splátky, nesprávnou výškou RPMN a nesprávnou výškou ceny úveru, čo sú okolnosti zakladajúce dôvody na zastavenie exekúcie.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

7. Okresný súd uviedol, že v napadnutom uznesení neignoroval ochranu spotrebiteľa, avšak aj táto má svoje limity dané § 61k ods. 2 a 3 Exekučného poriadku a § 53 ods. 3 písm. d) až f) Exekučného poriadku. V exekučnom konaní sa aplikuje koncentračná zásada, ako to uviedol ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS 483/2023, pričom limity kontroly vyplývajúce z § 53 ods. 3 písm. d) až f) Exekučného poriadku sú závislé od druhu exekučného titulu. Ak ide o exekučný titul vychádzajúci zo zmenky, exekučný súd nemá žiadne limity kontroly, ak ide o spotrebiteľský rozhodcovský rozsudok limity sú dané § 53 ods. 3 písm. f) bodmi 1 až 4 Exekučného poriadku. Ak je exekučným titulom súdne rozhodnutie v spotrebiteľskej veci, súd ho môže vecne preskúmať, ak išlo o konanie, kde nebolo možné namietať alebo preskúmať neprijateľné zmluvné podmienky, kde spadajú aj rozhodnutia vydané vyššími súdnymi úradníkmi v rozkaznom alebo upomínacom konaní. Ďalšou podmienkou je, že existencia neprijateľnej zmluvnej podmienky mala vplyv na výšku vymáhaného nároku. Exekučný súd je teda oprávnený preskúmať iba neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré sú definované v § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ide teda o také skutočnosti, ktoré majú normatívny charakter, pričom skúmanie bonity klienta či oprávnenosť postúpenia pohľadávky nemožno označiť za neprijateľné zmluvné podmienky, opačný prístup by viedol k porušeniu princípu právnej istoty, ako aj princípu legality. K správnosti uvedeného názoru okresný súd poukázal na rozhodnutia ústavného súdu vo veciach sp. zn. I. ÚS 455/2024 a III. ÚS 354/2024.

8. Oprávnený z exekučného titulu ako zúčastnená osoba nevyužil svoje právo vyjadriť sa k podanej ústavnej sťažnosti. Rovnako sťažovateľka nevyužila svoje právo podať repliku k vyjadreniu okresného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľkou tvrdené porušenie jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením okresného súdu, pretože exekučný súd nepostupoval v zmysle princípu ochrany spotrebiteľa a neskúmal ňou namietané okolnosti majúce vplyv na vymáhaný nárok.

11. Ústavný súd v zjednocujúcom stanovisku č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 judikoval, že ak právna úprava umožňuje spotrebiteľovi podať proti platobnému rozkazu vydanému vyšším súdnym úradníkom odpor v lehote 15 dní od jeho doručenia, pričom odpor musí byť vecne odôvodnený, potom výklad a uplatnenie § 53 ods. 3 písm. e) Exekučného poriadku nie je v súlade so základným právom spotrebiteľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak súd v exekučnom konaní odmieta preskúmať existenciu neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré mali vplyv na vymáhaný nárok vzniknutý v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, z dôvodu, že spotrebiteľ proti platobnému rozkazu odpor nepodal.

12. Citované zjednocujúce stanovisko dopadá na rozhodovanie o ústavných sťažnostiach podaných proti rozhodnutiam všeobecných súdov založeným na právnej úprave Civilného sporového poriadku účinnej do 30. júna 2021. V prípade sťažovateľky exekučným titulom bol platobný rozkaz vydaný za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ako však vyplýva aj zo zjednocujúceho stanoviska kľúčové atribúty právnej úpravy týkajúcej sa platobného rozkazu po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku a zákona o upomínacom konaní zostali oproti právnej úprave podľa Občianskeho súdneho poriadku nezmenené (PLz. ÚS 1/2022, ods. 28).

13. Vo vzťahu k rozsahu prieskumu exekučného súdu, ak je exekučným titulom rozhodnutie vydané vyšším súdnym úradníkom v rozkaznom, resp. upomínacom konaní, proti ktorému bolo možné podať odpor s vecným odôvodnením, ústavný súd už judikoval, že prieskum splnenia ďalších povinností pôvodného veriteľa, ako je posúdenie úverovej bonity spotrebiteľa, splnenie informačnej povinnosti veriteľa a posúdenie otázky, či veriteľ mohol vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru a pohľadávku postúpiť, nie je posudzovaním neprijateľných zmluvných podmienok, pretože tieto povinnosti nemajú charakter zmluvných podmienok, ktoré by mali vplyv na vymáhaný nárok (III. ÚS 354/2024, IV. ÚS 369/2024).

14. V prípade sťažovateľky teda možno súhlasiť s názorom okresného súdu, že posúdenie splnenia povinnosti veriteľa overiť bonitu spotrebiteľa, od čoho sa odvíja platnosť postúpenia pohľadávky a aktívna vecná legitimácia oprávneného, nie sú okolnosťami, ktoré je exekučný súd oprávnený skúmať v rámci prieskumu existencie neprijateľných zmluvných podmienok. Uvedené je podporené aj tým, že tieto okolnosti sťažovateľka namietla až v sťažnosti podanej proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom, preto aj z tohto dôvodu na nich nebolo možné v danom štádiu exekučného konania prihliadať.

15. Z napadnutého uznesenia exekučného súdu a rovnako aj z uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom však nevyplýva vyhodnotenie skúmania existencie neprijateľných zmluvných podmienok a ich prípadného súvisu s vymáhaným nárokom.

16. *Ex offio* skúmanie neprijateľných zmluvných podmienok je založené najmä na posúdení jednotlivých zmluvných ustanovení s ohľadom na to, či nevytvárajú nerovnovážny stav medzi

spotrebiteľom a dodávateľom, pričom tu musí byť splnená podmienka súvislosti medzi vymáhaným nárokom a neprijateľnou zmluvnou podmienkou (IV. ÚS 369/2024).

17. Vyšší súdny úradník nesprávne a v rozpore s uznesením ústavného súdu č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 odmietol vykonať prieskum existencie neprijateľných zmluvných podmienok. Zákonný sudca síce v rámci napadnutého uznesenia okresného súdu vyhodnotil tento postup vyššieho súdneho úradníka ako nesprávny, avšak materiálne ani v tejto fáze konania nedošlo k preskúmaniu a vyhodnoteniu, či spotrebiteľská zmluva obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky a či ich prípadná existencia má vplyv na vymáhaný nárok. Z napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré bolo posudzované aj v kontexte uznesenia vydaného vyšším súdnym úradníkom, nevyplýva, či je predmetom exekučného konania iba istina, resp. istina spolu s dojednaným úrokom, porovnaním textu zmluvy, exekučného titulu a návrhu na začatie exekúcie nie je zrejmé, čo predstavovalo istinu úveru a čo predstavovalo úroky z úveru, čím nemožno bez ďalšieho určiť, z čoho vymáhaný nárok pozostáva a či jeho jednotlivé zložky nie sú založené na prípadných neprijateľných zmluvných podmienkach. V prípade sťažovateľky chýba stručné zhodnotenie zložiek vymáhaného nároku a na to nadväzujúce vyhodnotenie, či tu vôbec môže existovať súvis neprijateľných zmluvných podmienok s vymáhaným nárokom. Uvedené je umocnené poukazom sťažovateľky na obsah zmluvy o spotrebiteľskom úvere a na podľa nej zmätočné údaje o jednotlivých zložkách odplaty za úver.

18. Námietku o existencii neprijateľných zmluvných podmienok sťažovateľka vznesla už vo fáze konania podania návrhu na zastavenie exekúcie. V zmysle záverov rozsudku Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-448/17 a na neho nadväzujúcich záverov ústavného súdu prezentovaných v uznesení č. k. PLz. ÚS 1/2022-9 z 15. júna 2022 v prípade, ak bol platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom a bolo proti nemu možné podať vecne odôvodnený odpor v lehote 15 dní, odpor však nebol podaný, nedošlo k splneniu podmienky *ex offico* súdnej kontroly existencie neprijateľných zmluvných podmienok, ktorá je vyjadrením naplnenia cieľov smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Tento prieskum sa preto presúva do vykonávacieho konania, pričom stále ide o prieskum z úradnej moci (*ex offico*), teda je bez právnej relevancie, či a v akej fáze sťažovateľka prípadne namietala, že nedošlo k prieskumu neprijateľných zmluvných podmienok v rámci konania o vydanie platobného rozkazu (porov. III. ÚS 358/2024).

19. V prípade sťažovateľky exekučným titulom bol platobný rozkaz vydaný vyšším súdnym úradníkom, ktorý nebol v 15-dňovej lehote napadnutý odporom, v základnom konaní teda neboli splnené podmienky *ex offico* súdnej kontroly existencie neprijateľných zmluvných podmienok. Ústavný súd v napadnutom uznesení identifikoval, že ani vo fáze vykonávacieho konania nedošlo k prieskumu existencie neprijateľných zmluvných podmienok, preto možno konštatovať, že okresný súd napadnutým uznesením porušil princíp ochrany spotrebiteľa, čím porušil aj základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože exekučný súd síce formálne vyslovil, že tu táto povinnosť exekučného súdu v jej prípade existuje, ale materiálne nedošlo k vyhodnoteniu uvedenej otázky. Na podklade uvedených dôvodov možno vysloviť aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1), keďže v obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno skúmať spoločne (IV. ÚS 295/2020, IV. ÚS 348/2021, I. ÚS 60/2019, IV. ÚS 515/2011).

20. V nadväznosti na výrok o porušení práv sťažovateľky ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (výrok 2).

21. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

22. Po vrátení veci bude úlohou okresného súdu opätovne aj materiálne posúdiť existenciu neprijateľných zmluvných podmienok a ich prípadný súvis s vymáhaným nárokom.

V.

Trovy konania

23. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je vo výške 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 13,73 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu činí sumu 713,96 eur.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2024

Libor Duľa
predseda senátu